

Antalya eski Milletvekili Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu cezanın kalan kısmının kaldırılması hakkında Dilekçe Karma Komisyonunca hazırlanan kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/540)

3 . 1 . 1963

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasayı ihlâlden Yüksek Adalet Divanınca on sene ağır hapse mahkûm edilmiş bulunuyorum. Ancak, hükme esas olan esbabı mucibeli kararda kanuni mesuliyet derecesi fer'an iştirak şeklinde tesbit edildikten sonra teşriî tutumumun, hakkında T. C. Kanununun 59 ncu maddesinin tabikını icabettirdiği sarahaten kabul edilmiş olmasına rağmen hüküm fıkrasında 59 ncu maddenin de tabikı ile mahkûmiyetimin, T. C. Kanununun 146 nci maddesinin 3 ncu bendinde asgari ceza müddeti olan 5 seneden de aşağıya indirilmesi icabederken takdiren ve teşdiden 10 seneye mahkûmiyetim yazılmıştır.

Bu maddi hatanın tazvih ve tashihi için Yüksek Adalet Divanına 26 Eylül 1961 tarihli dilekçe ile müracaatım üzerine Yüksek Divan 26 Şubat 1962 tarih ve E. Sayı 1960 sayı ve 1962/79 No. lu Kararla müracaatımı dörde karşı beş oyla reddetmiş bulunmaktadır.

Tasdikli suretlerini ilişik olarak sunduğum karar metni ile karara muhalif kalan Başkan Selman Yürük, Hıfzı Tüz, ve Adil Sanal'ın müştereken ve Ferruh Adalı'nın da münferiden verdikleri müdellel, ilmî ve hukukî muhalefet şerhlerinden de sarahaten anlaşılacağı üzere hükümdeki maddi hata gün gibi aşikârdır.

Anayasayı ihlâlde fer'î fail olarak mahkûn edilenlerin, 59 ncu maddenin şumulüne girmeyenleri dahi Büyük Meclisin affına mazhar olarak hürriyetlerine kavuşmuş oldukları halde bu maddi hata yüzünden ben hâlâ mahpus yatmaktayım.

Mağduriyetimim devamına meydan verilmemesi için mezkûr maddi hata dikkate alınarak emsalim gibi affımın Büyük Meclisin yüksek takdirine arzına müsaade ve delâletlerini saygı ile rica ederim.

Üsküdar Toptaşı
Ceza Evinde
eski Antalya Milletvekili
Dr. Burhanettin Onat

T. C.

Yüksek Adalet Divanı

Başkanlığı

E. Sayı : 1960/1

Karar No. : 1962/79

T. C.

Ankara 9 ncu Noterliği

Yenişehir Atatürk Bulvarı

Toygar Apt. No. 6 - 7

Telefon : 120595 - 124196

103

KARAR

Yüksek Adalet Divanı : Aşağıda adları yazılı Başkan ve üyelerden müteşekkil olarak :

Anayasayı ihlâlden hükümlü olup halen Kayseri Bölge Ceza Evinde cezasını çekmekte bulunan sâkit Antalya Milletvekili Dr. Burhanettin Onat ile, aynı suçtan hükümlü ve aynı ceza evinde bulunan sâkit Çanakkale Milletvekili Nuri Togay taraflarından Divan Başkanlığına verilen ve hükmün kendilerine mütaallik kısmında maddi hata mevcud olduğundan bahisle tavzih ve tashihi talebini ihtiva eden dilekçeler üzerine gerekli tetkikatı yapmak ve karar itti-haz etmek maksadiyle 27 . 2 . 1962 günü mahsus salonda toplandı :

Adı geçenlerden Burhanettin Onat'ın bahis konusu 26 Eylül 1961 tarihli dilekçesi ile, Nuri Togay'ın biri 26 Eylül 1961, diğeri 30 Eylül 1961 tarihli dilekçeleri ve ilgili dâva dosyası ve gerekçeli hüküm incelendi.

1. Burhanettin Onat dilekçesinde özet olarak; kendisine ait hükmün esbabı mucibesi ile hüküm fıkrası arasında mutabakat bulunmadığından ve hüküm esbabı mucibesinde fer'i fail kabul edilmiş ve aynı zamanda T. C. Kanununun 59 ncu maddesinin uygulanması hususu da derpiş kılınmış olmasına rağmen, hüküm fıkrasında zuhulen bu keyfiyet nazarı itibara alınmı-yarak teşdiden ceza tâyin edilmek suretiyle maddi hataya düşülmüş olduğundan bahisle hük-mün tavzih ve ıslahını talebeylemiş bulunduğu,

2. Nuri Togay da dilekçelerinde özet olarak, kendisine ait hükmün gerekçesi ile hüküm fıkrasının birbirine tetabuk etmediğinden ve gerekçede Anayasayı ihlâl suçunu asli faili kabul olunamayacağı belirtilmiş bulunmasına ve aynı durumdaki arkadaşlarının fer'î fail addedilmiş olmasına rağmen, hüküm fıkrasında asli fail kabul olunarak ölüm cezasına mahkûm edilmiş ve T. C. Kanununun 59 ncu maddesinin uygulanması suretiyle bu cezası müebbet ağır hapse çevrilmiş ve bövlelikle maddi hataya düşülmüş olduğundan bahisle hükmün tashihi talebeylemiş oldu-ğu anlaşıldı.

Hükme nazaran her iki hükümlünün dilekçelerinde dermeyan ettikleri hususların doğru olduğu görüldü.

Gereği görüşülüp düşünüldü .

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzda, hüküm esbabı mucibesi ile, hüküm fıkrası arasında vâkı tezat ve tenakuzların halli-i derpiş eden bir esas ve kaide mevcudolmamakla beraber, hüküm fıkrası; kendi konusuna ait olayda hâkimin kanaat, rey ve kararını ifade etmesi ve bu bakımdan gerekçeye takdimen tefhiminin kanunen meşrut kılınmış olması ve bunlara zamimeten cezaları in-fazında da tasdikli suretine istinadedilmesi (Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun, madde : 396) itibariyle, kül halindeki ek hükmün esasını hüküm fıkrası teşkil eylediğinin kabulü ve esbabı mucibe ile hüküm fıkrası arasında mevcut tenakuzlarda da hüküm fıkrasının esas ve mikyas addi lâzım-geldiği derkârdır. Nitekim gerek tatbikatta ve gerekse doktrinde bu noktai nazar iltifata mazhar olmakta ve terviçedilmektedir. Ezeümle, Yargıtay 4 ncu Ceza Dairesinin 22 . 5 . 1947 gün ve 7754/6627 sayılı kararında (aslolan, tefhim edilen karar olup, gerekçeli karar, tefhim edilen karara göre her zaman düzeltilebileceğinden bu karardaki hata bozma sebebi değildir.) diye içtihat edil-mekte ve Ceza Genel Kurulunun 4 . 9 . 1953 gün ve 107/110 sayılı Kararında da (kısa karar ile ge-rekçeli karar arasında uyumsuzluk bulunduğu takdirde zaptın altına yazılmış olan, hâkimin imza-sını muhtevi kısa karar hükme esas teşkil eder.) denilmek suretiyle aynı noktai nazar terviç edil-miş bulunmaktadır.

Diğer taraftan Profesör Otto Schwarz Ceza Usulü adlı eserinin 513 nü sayfasında «hüküm fıkrası tefhim edildiği veçhile cari olur. Hüküm fıkrası ile hüküm esbabı mucibi arasında tenakuzlarda; eğer bu tenakuzlar zabıtnamenin yardımı ile ref edilemiyorsa hüküm fıkrası mikyas itihaz olunur.» ve Cavallero keza Ceza Usulü adlı eserinin 373 nü sayfasında «hüküm fıkrası, yargıç kararının diğer bir deyimle o hâdisede kanunun iradesini ifade eder. Hüküm fıkrası, hüküm sikket merkezidir.» diye ileri sürdükleri fikir ve mütalâaları ile aynı görüşe iştirak etmektedirler.

Gerek tatbikatçıların ve gerekse ilim otoritelerinin yukarıda işaret edilen içtihatlarının ışığı altında taleplerin incelenmesinde hüküm önceden yazılmış olmakla beraber tefhimin sadece, duruşma zaptının müntehasını teşkil eden hüküm fıkrasının okunması suretiyle icra kılınmış ve gerekçenin okunması veya şifahen izahı uzun zamana mütevakıf bulunduğu nazarı itibara alınarak, tefhimi mütaakıp gerekçeli hüküm tebliğ edilmiş olması hasabiyle mevzuun bu içtihatlarla tamamiyle mutabık bulunduğu görülmektedir.

Ayrıca usul kanunlarında derpiş edilen normal ve fevkalâde kanun yollarının ihdasındaki maksadın hüküm ve kararlarda mevcut hata ve noksanları ref ve izaleye ve hatadan sâlim hüküm ve kararlar ile, esasa müessir olmıyan hata ve noksanların muhtevi hükümlerde de hâkimin hükümünü ve kanunun iradesini hâkim kılmaya mârifiyeti bedihi bulunmaktadır.

Gerek bu izahattan çıkarılan neticeye ve gerekse tefhim edilen hüküm ile tebliğ edilen gerekçeli hüküm, hüküm fıkrasının yekdiğerine harkiyen mutabık bulunmasına ve bu ayniyet sebebiyle, ceza miktarları bakımından, suçluların ileri sürdükleri şekilde bir müktesep hakkın tevellüdünün de bahir konusu olamamasına, esasen adı geçenler hakkında oybirliği ile verilen cezaların, aradan hâfizalarda nisyan yaratacak kadar bir zaman geçmemiş bulunması itibariyle; aynen hatırlanmakta olmasına ve bunlara zamimeten dosya muhtevası ile duruşma zabıtnamesinin hüküm fıkrasına tamamiyle uygun bulunmasına, her iki suçlu hakkındaki esbabı mucibelerin dahi, son cümleleri müstesna, hüküm fıkrasını tevlideylemesine binaen, keyfiyetin bir radaksiyon hatasından ibaret olduğu anlaşılacakla hükümde değişikliği mucip bir cihet görülemediğinden adı geçenlerin taleplerinin reddi ile hükmün aynen infazına oy çokluğu ile 27 Şubat 1962 tarihinde karar verildi.

Yüksek Adalet Divanı

Başkanı	Üye	Üye	Üye
Selman Yörük	F. Adalı	R. Tunç	H. Tüz
(Muhalif)	(Muhalif)		(Muhalif)
(I)	(II)		(I)
Üye	Üye	Üye	Üye
H. Gürel	M. Çokgüler	A. Şanal	V. Gaksu
		(Muhalif)	
		(I)	
	Üye		
	A. D. Toran		

Muhalefet şerhi : (I)

Divanca tesis olunan ve tamamının okunmasının zamana mütevakıf bulunduğu gerekçesiyle Başkan tarafından yalnızca ceza tertibine ait kısmın okunması ile iktifa olunup heyeti umumiyesi derhal alâkalılara tevdi ve tebliğ edilmiş bulunan hükme ait ilâmın; z

a) 284 nü sayfasının 128 nü sıra numarasında; mahkûm Nuri Togay'ın hukukî vaziyeti tetkik ve tesbit edildikten sonra «Adı geçenin aslı fail olarak kabul ve tecziyesine dair» iddia makamınca mesbuk mütalâa; mucip sebep dermeyanı ile reddedilmiş, binnetice mumailiyhin suçta fer'an iştirak ettiği sarahaten kabul ve suçu böylece tavsif olunmuş, ayrıca Çanakkale olaylarına taallük eden dâvadaki durumunun teşdit sebebi sayıldığı işaret edilmek suretiyle de bu cihet teyidedilmiş ve ancak buna muhalif olarak 146/1, 59 nü maddelerle tatbikat yapılmış olduğu,

b) Aynı ilâmın 245 nci sayfasının 68 nci sıra numarasında ise, mahkûm Burhanettin Onat'ın, kanuni mesuliyet derecesi feran iştirak şeklinde tesbit edildikten ve «İlk senelerdeki tutumunun ve 90 lık takrire imza koymuş olmasının suçluluğu kaldıran ve iştirakin derecesine tesir eden bir mahiyet bulunmadığına» işaret olunduktan sonra aynen (ancak bu tutumunun, hakkında 59 neu maddenin tatbikini icabettirdiği) mahkemece sarahaten kabul edilmiş iken; bu katı kabul hilâfına 59 neu madde nazara alınmadıktan başka, aksine olarak, teşdiden ceza tâyin ve tertip edilmiş bulunduğu;

Anlaşılmaktadır.

Sabit olan suçun mahkemece kabul edilen vafına ve bu vafıya uygun kanun maddesine göre ceza tertibi hususunun, suç ve cezanın kanuniliği prensibinin, münakaşa kabul etmez, tabî bir neticesi olduğu izahı vârestedir.

Şu hale nazaran mahkemenin, tasvir ve tavsif ve kabule uygun olarak tatbikat yapması hukukan zaruri bulunmasına göre; hangi sebepten neşet ederse etsin, tavsif ve kabul ile tatbik arasında tahassul eden hatanın aleyhe tesir etmemesi icabedeceği düşüncesindeyim.

Diğer taraftan zapta yazılan ve tefhim olunan kısa kararın muteber sayılacağına dair Temyiz Mahkemesi içtihatları ile de, şartları itibariyle, hâdisemizde bir mümaselet ve mutabakat mevcut bulunmadıktan başka, önceden tefhim edilip zapta yazılan bir hüküm fıkrası sonradan tebdil olunan bir esbabı mucibe kısmı diye de bir şey yoktur. Ve hükmün tamamı, yukarıda işaret edildiği üzere, küll halinde tefhim ve tebliğ olunmuştur.

Bu itibarla mahkeme; Nuri Togay'ın hâdisesindeki kanuni mesuliyet derecesinin, teşdit sebebinin vücudu ile birlikte suça fer'an iştirak mahiyet ve vafında bulunduğunu ve Burhanettin Onat hakkında da ayrıca 59 neu maddenin nazara alınması gerekeceğini sarahaten kabul eylemiş ve tatbikatın da tavsif ve kabule uygun olması hukukan zaruri bulunmuş olmasına göre, müstedilerin vârit görülen talep ve iddiaları veçhile:

a) Nuri Togay hakkında 146/3 nü madde ile emsaline göre teşdiden tâyini icabeden;

b) Burhanettin Onat hakkında da 146/3, 59 neu maddelerle tertibi lâzımgelen;

Ceza miktarlarından fazlasının çektirilmemesine, usulün 402 nci maddesine istinaden karar verilmesi icabedeceği rey ve mütalâasındayım.

Üye
Âdil Sanal

Üye
Hıfzı Tüz

27. 2. 1962
Başkan
Selman Yörük

Muhalefet Şerhi : (II)

Haklarındaki hüküm kesin olmasına binaen dâvadaki delillerin yeniden takdirine ve suç vafının tâyinine kanuni ve usuli mesağ bulunmadığı cihetle hâdisenin mücerret gerekçe ve hüküm fıkrasına munhasır ve maksur olmak üzere tetkiki zaruridir. Bu itibarla:

1. Hükümde takdir ve kanaatin neye müteveccih olduğu gerekçe ile tezahür eder. Hâkimin irade ve kanaatinin temeli gerekçedir. (Not. Cavallo. Sh. 372) Muayyen cezanın kanuna uygunluğunu kontrol etmek gerekçe ile mümkündür. Hüküm fıkrası hükmün neticesini bildiren kısımdır. Gerekçede, ne gibi hukukî ve fiilî sebebe dayanılarak o neticeye varıldığını tesbit eyliyen kısımdır. (Ceza Muhakemeleri Usulü 945 Tahir Tan) Muhakemeyi ceza tâyinine, cezanın miktar ve mahiyetine, ceza haddine sevk eden sebeplerin neler olduğu ancak gerekçe ile izahı kabildir. Kabul edilen suç ve vafına aykırı ceza tertibi ve kesin hükümde delillerin yeniden takdiri bahse konu olamayacağından yalnız ceza iraesine ait hüküm fıkrasının gerekçeye mutabakatini temin eylemek lüzumu kendiliğinden mütezahir olur. Esasen bâzı hallerde aynı heyetin veya o heyete dâhil aynı hâkimlerin bir arada bulunduğu sırada işin tetkiki her zaman mümkün olmayacağı düşünülürse işin ehemmiyeti daha ziyade tebarüz eyler. Değişen heyeti hüküm fıkrasındaki ceza dairesinde delilleri takdire, suç vafı kabule mücer olan bir düşüncenin hukukî mesnedi gösterilemez. Kaldı ki, Nuri Togay hakkındaki hüküm fıkrası ekseriyetle tesis kılındığı gibi gerekçelerde, gerek azaltıcı sebep,

gerek suç vasfı münakaşa olunarak kabul olunmasına göre ceza tâyinindeki hatanın tefhim sırasında vukua geldiği kanaatini izhar isabetli olur.

2. Bahse konu Yargıtay kararları hüküm fıkrası ile gerekçeli karardaki cezanın birbirine uymaması haline munhasırdır. Gerekçedeki sübut ve suç vasfı bakımından hüküm fıkrası ile aykırılığı tamamen ayrı ve başka bir safha teşkil eder. Eğer bu iki sanık hakkındaki gerekçe vuzuhtan âri veya mütenakis olduğu ileri sürüldüğü takdirde hükmün esbabı mucibeden mahrum telâkki edilmesi icabeyler ki, bu da mucip sebepten mahrum hükmün bozulmasını, diğer bir ifade ile kanun yolları içinde düzeltilmesini gerektirir. (Alman Ceza Muhakemeleri Usulü şerhi) (Not. Cavallo Sh. 372) (T. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu madde 308/7) gerekçeye muhalif ceza tâyin ve takdiri hükmün bozulmasını istilzam eylediği yine Yargıtay içtihadındandır. Hüküm fıkrası ile hükmün gerekçesi bir birlik teşkil ettikleri için ikisi arasındaki mübâyetet bozma sebebidir. (Löw. Mad. 268) Yine hüküm fıkrası ile mucip sebepler arasında tenakuz bulunması hükmün mucip sebeplerinde tenakuz telâkki edileceği kaydolmasına ve hükmün mucip sebeplerinde tenakuz bulunması hali de usulün 308/7. bendine dâhil hallerden madudolmasına binaen yine bozmayı gerektirdiği derkârdır.

(Ceza Muhakemeleri Usulü üçüncü kitap 1953 Baha Kantar)

3. Çanakkale olaylarına ait gerekçede hükümlü Nuri Togay'ın asli faaliyetine dair bir sarahat mevcut değildir. Olay, Anayasayı ihlâlin maddi vâkiasını teşkil eylediği suretinde gösterilmiştir. Çanakkale olayı ve buna mümasil diğer olaylar Anayasayı ihlâlin maddi vâkiası kabul edildiği halde birçok hükümlüler hakkında fer'î fail olarak ceza verilmiş (*) bulunan hükümlü Servet Sezgin için de bu olay şiddet sebebi telâkki olunmuştur. Yine bu cümleden olarak diğer birçok hükümlüler hakkında gerekçede kabul edilen tahfif sebebi dairesinde hüküm fıkrasında 59 neu madde tatbik olunduğu halde hükümlü Burhanettin için mucip sebebe müstenit takdiri tahfif sebebi kabul edilmesine rağmen hüküm fıkrasında 59 neu maddenin tatbik edilmemesinin bir gûna hukukî mesnedi bulunmadığı cihetle bunun bir zühul eseri bulunduğu aşikârdır. Hattâ barada bahse konu olan hüküm fıkrası ile gerekçenin mübâyetet ve tenakuz değil doğrudan doğruya hüküm fıkrasında yapılan bir zühulden ibaret olduğundan işin zabıtnamede yazılı hüküm fıkrası ile hüküm arasında tenakuz kaziyesi şeklinde tefsiri de caiz olmasa gerekir.

Bu sebeplere binaen ve diğer muhalefet çerhindeki sebepler de nazara alınarak her iki hükümlü hakkındaki cezanın gerekçeye uygun surette hak ve nasafet kaidelerine tebean düzeltilmesi gerektiği kanaati ile karara muhalifim.

Üye
Ferruh Adalı

Bu karar sureti aslı gibidir.

26 . 3 . 1962

Yüksek Adalet Divanı

Mührü ve imza

(*) (Bulunması da görüşümüzü teyideden hallerdendir. Nitekim bu olay gerekçede Nuri Togay için şiddet sebebi kabul edilmiş ve aynı Çanakkale dâvasına dair ve fer'î fail olarak ceza verilmiş)

T. B. M. M.

Dilekçe Karma Komisyonu

Dilekçe Kar. Ko. No. : 5948

Zat ve Evrak No. : 5948

Karar No. : 2

13 . 9 . 1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Anayasayı ihlâl suçundan hükümlü olup halen cezasını çekmekte bulunan Antalya eski Milletvekili Dr. Burhanettin Onat'ın vâkı özel af talebi Komisyonumuz Genel Kurulunun 4 . 7 . 1963 tarihli toplantısında görüşülüp arta kalan cezasının affı ekseriyetle kararlaştırılmış bulunduğundan, 140 sayılı Kanununun 13 ncü maddesine uyularak düzenlenmiş bulunan kanun tasarısı komisyon raporu ile birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereken işlemin ifasına müsaadelerinizi saygılarımla rica ederim.

Dilekçe Karma Komisyonu
Başkanı
Urfa Senatörü
Vasfi Gerger

Antalya eski Milletvekili Dr. Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu cezanın affı ile ilgili Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulu raporu

Yüksek Adalet Divanınca hakkında hükmolunan cezanın, maddi ve adli hata ile muaflet bulunmuş olması sebebiyle affını isteyen Antalya eski Milletvekili Burhanettin Onat imzalı ve Yüksek Başkanlıktan Komisyonumuza havale kılınan 24 Aralık 1962 tarihli dilekçe 4 . 7 . 1963 tarihli toplantıda incelenip görüşüldü.

Dilekçi; hakkındaki hükmün gerekçesinde, teşriî tutumu takdiri tahfif sebebi addedilmiş iken fıkrâi hükmiye ile, bu, nazara alınmadan takdiren ve teşdiden 10 yıl hapse mahkûm edilmek suretiyle kendi durumunda olan diğer fer'î failler hakkında 5 yılın dununda cezalar tertibedilmiş ve bu sebeple çıkan Af Kanunundan faydalanmışlarken kendisi bundan da faydalanamıyarak mağdur bir duruma düşmüş ve bu durumun; vâkı tashihi karar talebinin reddine mütaallik, tasdikli bir suretini ilişik olarak sunduğu karara muhalif kalan Başkan ve üyelerin ilmi ve hukukî değer taşıyan muhalefet şerhleri ile de müeyyit bulunduğundan bahsile, aften faydalandırılmasını istemiş bulunmaktadır.

Vâkı adli hata iddiası, Yüksek Adalet Divanı kararlarının 1 numaralı Kanun gereğince kesin ve nihai bulunmuş ve düzeltme talebinin dahi aynı merci tarafından reddedilmiş olması ve mahkeme kararlarının ve yargıçların takdir ve kanaatlerinin dahi Anayasa muvacehesinde gayrikabili tetkik, münakaşa ve her türlü müdahaleden mâsun bulunması itibariyle iltifata şayan görülmemiştir.

Ancak; dilekçenin bilinen ileri yaş ve hastalık durumları sebebiyle ve mücerret bir eseri atıfet olarak af talebinin kabulü ve cezasının arta kalan kısmının özel af yolu ile kaldırılması, Başkan Vasfi Gerger ile Üyeden Osman Cevdet Erkut, Nihat Berkkan ve Mahmut Deniz'in vâkı muhalefetlerine Hidayet Aydın'ın çekinse kalmasına karşı ekseriyetle karar altına alınmış olmakla 140 sayılı Kanununun 13 ncü maddesine uyularak bu kanun tasarısı tanzim ve takdim kılınmıştır.

Dilekçe Karma
Komisyonu Başkanı
Urfa Senatörü
Muhalifim
Vasfi Gerger

Bu Kanun Sözcüsü
Antalya Senatörü:
Mehmet İkuçan

Kâtip
Kütahya Senatörü
Muhalifim
Osman Cevdet Erkut

Zonguldak Milletvekili
Ahmet Fuat Ak

Cunhurbaşkanıca S. Ü. Çekinsirim Hidayet Aydıner	Ankara Milletvekili Muhallifim Nihat Berkkan	Bolu Milletvekili Ahmet Çakmak	Adıyaman Milletvekili Muhallifim Mahmut Deniz
Konya Milletvekili Ahmet Gürkan	Balıkesir Senatörü Hamdi Oğuzbeyoğlu	Ağrı Milletvekili Kerem Özcan	İmzada bulunmadı

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/540
Karar No. : 36

14 . 1 . 1964

Yüksek Başkanlığa

Eski Antalya Milletvekili, hükümlü Dr. Burhanettin Onat'ın bakiye cezasının affına dair Dilekçe Karma Komisyonunca düzenlenen kanun tasarısı Başkanlık makamınca ekleri ile birlikte Komisyonumuza havale edilmesi üzerine Hükümet temsilcisi de hazır olduğu halde Komisyonumuzda müzakere edilmiş ve aşağıda yazılı gerekçeye istinaden Dilekçe Karma Komisyonunca kabule şayan görülen af talebi Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiştir.

Dilekçi, hükümlü Dr. Burhanettin Onat Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği 24 Aralık 1962 günlü dilekçesinde, Yüksek Adalet Divanınca hakkında verilen kararın gerekçesinde sarahaten kanuni mesuliyet derecesinin feran iştirak şeklinde tesbit edildiğini ve lehine olarak Türk Ceza Kanununun 59 ncu maddenin tatbikinin icabettiği kabul edildiği halde, bu gerekçeye aykırı olarak hüküm fıkrasında takdiren 10 sene müddetle ağır hapis cezası ile tecziye edildiğinden ve bu sebeple evvelce çıkartılan af Kanununda emsali gibi faydalanamadığından ve bu maddi hatanın düzeltilmesi için Yüksek Adalet Divanına vâkı müracatı sonunda 4 e karşı 5 oyla talebinin reddedildiğinden bahisle affı cihetine gidilmemesini Büyük Meclisten talebetmiştir.

Komisyonumuzca af talebini muhtevi dilekçe ile ileri sürülen sebepler müvacehesinde, evvelâ; maddi vâkıanın tesbiti cihetine gidilmiş ve celp ve tetkik edilen mahkeme ilâmının konu ile ilgili kısımlarının gerekçeye aynen intikal ettirilmesinde, Genel Kuruldaki müzakerelere ışık tutar düşüncesiyle fayda mülâhaza edilmiştir.

Dilekçi hükümlü 1890 doğumlu Dr. Burhanettin Onat'a ait karar gerekçesi Yüksek Adalet Divanınca tesis edilmiş 960/1 esas sayılı Karar metninin 245/247 sayfalarında 68 sıra numarasında tesbit edilmiş olup, konu ile ilgili kısmı aynen (. ilk senelerdeki tutumunun ve 90 lık takrire imza koymuş olmasının suçluluğunu kaldırır ve iştirakin derecesine müessir bir mahiyeti bulunmamıştır.

Fer'i iştirak halindedir. Ancak yukarda bahsedilen tutumu, hakkında; 59 ncu maddenin tatbikini icabettirmiştir.) şeklindedir.

Hüküm fıkrasının kararın sonuç ve uygulama kısmınının 14 ncü sayfasında ve 68 sıra numarasında tesbit edilmiş olduğu görülmüş ve aynen (Anayasayı ihlâl suçundan 146/3 hükmünce ve takdiren 10 sene müddetle ağır hapse konulmasına ve müebbeten âmme hizmetlerinden memnuiyetine 33 ncü madde gereğince cezası müddeti zarfında kanuni mahcuriyet halinde bulundurulmasına, 173 ncü madde icabınca muayyen cezanın 3 de biri olan 3 sene 4 ay müddetle, Antalya'da Umumi Emniyet nezareti altında bulundurulmasına 200 lira maktu harcın alınmasına oy birliğiyle) karar verilerek tefhim edildiği görülmüştür.

Dilekçi Burhanettin Onat'ın gerekçe ile hüküm fıkrası arasındaki mübâyetin lehine olarak hal ve telifi için Yüksek Adalet Divanına vâkı müracaatı üzerine tesis edilen karar 27 . 2 . 1962 günlü olup 960/1 esas, 1962/79 Karar sayısını taşımaktadır.

İşbu karar metni Dilekçe Komisyonuna tevdi edilmiş ve evraki müsbite meyanına ithal edilmiş ve bu mazbata ile birlikte tabı yapılarak tevzi edilmiş olacağı cihetle gerekçeye karar metninin aynen ithaline lüzum görülmemiş ve ancak kabul gerekçesine mesnet olan hususata işaret edilmekle yetinilmiştir.

Buna nazaran dilekçinin talebinin 5 e karşı 4 oyla reddedildiği karara iştirak eden ve muhalif kalan Yüksek Hâkimlerin cümlesinin karar metninde yazılı olduğu şekilde aynen (hükme nazaran her iki hükümlünün dermeyan ettikleri hususatin doğru olduğu görüldü) demek suretiyle gerekçe ile hüküm fıkrası arasındaki mübâyetin ve maddi hatanın mevcudiyetinin kabul edildiği ve karar yerinde tesbit edildiği şekilde kabul ve muhalefet gerekçe ve şerhlerinin yazılı olduğu anlaşılmıştır.

Yine celp ve tetkik edilen 16 . 10 . 1962 günlü 78 sayılı Anayasayı ihlâl suçundan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilenlerin cezalarının kısmen affı hakkındaki kanunun 1 ve 4 nci maddelerine nazaran hükümlü Dr. Burhanettin Onat'ın muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezasının 4 senesi ile muayyen bir mntıkada ikametle emniyeti umumîye nezareti altına alınma cezasının tamamının affedildiği böylece 27 . 5 . 1960 gününden bu yana cezaevinde bulunması sebebiyle 6 senelik ağır hapis cezasından 3 sene 7 aylık kısmının infaz edilmiş olduğu ve meşrutana tahliye edilme imkânına sahip bulunduğu anlaşılmıştır.

Diğer taraftan 12 . 6 . 1960 tarih ve 1 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi Yüksek Adalet Divanı kararlarının kesin olduğunu tesbit etmiş, Anayasa mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki 44 sayılı Kanunun Geçici 7 nci maddesine göre Yüksek Adalet Divanı hukukî varlığı sona ermiştir.

Bu durum ve mer'î mevzuat muvacehesinde hükümlü Dr. Burhanettin Onat hakkında ısdar edilmiş bu kesin kararda Yüksek Adalet Divanının ek kararında da kabul edilen gerekçe ile hüküm fıkrası arasındaki mübâyetin kanunların çizdiği yollarla düzeltilmesi imkânı kalmamıştır.

Dr. Profesör Faruk Eren Türk Ceza Hukuku adlı kitabının 626 ncı sayfasında ve Profesör Dr. İhan Arsel Türk Anayasa Hukukunun umumi esasları isimli kitabının 339 ncu sayfasında bu gibi ahvalde af müessesesinin mevcudiyetini meşru kılan sebepler arasında hukukî ve cezaî takibat usulleri ve adalet teşkilâtı ne kadar mükemmel olursa olsun birtakım adli ve maddi hataların zuhuruna mani olmak imkânının mümkün olamayacağı gerekçesiyle Parlâmentonun af yetkisini istimal etmesi lâzımgeldiğini tebarüz ettirmişlerdir.

Komisyonumuzda yapılan müzakerelerde suçluluk üzerinde durulmamış ancak Anayasayı ihlâl suçundan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilenlerin cezalarının kısmen affı hakkındaki 17 . 10 . 1962 tarihinde yürürlüğe giren 78 sayılı Af Kanunu tatbikatında, hükümlülerin salverilme tarihleri bakımından gerekçeye göre tertibedilecek ceza miktarı ile hüküm fıkrasında yazılı ceza miktarının arz ettiği ehemmiyet ve hükümlünün şahsi ahvali ve hüküm fıkrasının kesin oluşu karar yerinde de ittifakan kabul edildiği şekilde hüküm fıkrası ile hükmün gerekçesi arasında cezanın miktarına ve neticeten hükümlünün 78 sayılı Af Kanunundan istifade şekli ve tarihine müessir mübâyetin ve bizzat kararı veren yüksek dereceli hâkimler tarafından gerekçeye müstenit olarak ortaya atılmış değişik düşünce ve kanaatlerin tereddüdü izale edecek şekilde karara bağlanmasının mümkün olmadığı ve bu gibi ahvalde af yetkisinin istimali lâzımgeldiği ve hükümlünün şahsi ahvalinin de af ve âtîfete müsait olduğu ve Büyük Meclisce hükümlünün af ve âtîfete mazhar kılınması halinde kamu faydasının sağlanacağı gerekçesiyle Dilekçe Karma Komisyonunca kabule şayan görülen af talebi Komisyonumuzca da kabule şayan görülmüştür.

Adı geçen hüümlütün 16 . 10 . 1962 tarih ve 78 numaralı Af Kanunundan faydalandığı ve muayyen bir muntıkada ikametle emniyeti umumiye nezareti altına alınma cezasının tamamının affedilmiş bulunması itibariyle Dilekçe Karma Komisyonunca hazırlanan tasarı metninde bu bakımdan değişiklik yapılmasına lüzum görülmemiş ve ancak müşahhas hale getirilmek suretiyle yeni bir metnin hazırlanması uygun görülmüş ve dilekçenin müracaat tarihi nazarı itibara alınarak öncelik ve ivedilikle görüşölmek üzere hazırlanan gerekçe ve tasarı Yüksek Başkanlığa gereği yapılmak üzere saygı ile sunulmuştur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Başkan V.	Bu Kanun Sözcüsü	
İstanbul	Kars	Elâzığ	Çanakkale
<i>I. H. Tekinel</i>	<i>K. Kaya</i>	<i>N. Güray</i>	Muhalifim
			<i>B. Arat</i>
İçel	İzmir	İzmir	Kayseri
<i>M. Arıkan</i>	<i>K. Özek</i>	Muhalifim	<i>H. Aras</i>
		<i>M. Uyar</i>	
Kayseri	Kırklareli	Kırşehir	Sinop
Muhalifim	Muhalifim	<i>H. Özmen</i>	<i>M. Kaptan</i>
<i>M. Göker</i>	<i>A. Altuę</i>		
	Tekirdaę	Zonguldak	
	Muhalifim	Muhalifim	
	<i>T. Kut</i>	<i>S. Konak</i>	

**DİLEKÇE KARMA KOMİSYONUNUN
HAZIRLADIĞI METİN**

Antalya eski Milletvekili Dr. Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu cezanın kalan kısmının kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Yüksek Adalet Divanı tarafından, Anayasayı fer'an ihlâl suçundan mahkûm edilmiş bulunan Antalya eski Milletvekili Dr. Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu hapis cezasının henüz infaz olunmayan kısmı kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Antalya eski Milletvekili Dr. Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu cezanın kalan kısmının kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 1924 tarihli ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca kurulan Yüksek Adalet Divanınca Anayasayı ihlâl suçundan Türk Ceza Kanununun 146/3 ncü maddesi gereğince mahkûm edilmiş bulunan Antalya eski Milletvekili 1890 doğum'u Dr. Burhanettin Onat'ın hükümlü bulunduğu muvakkat hürriyeti bağlayıcı ağır hapis cezasının henüz infaz olunmayan kısmı affedilmiştir.

MADDE 2. — Dilekçe Karma Komisyonunca düzenlenen tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dilekçe Karma Komisyonunca düzenlenen tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.